

Suçta Sürüklenen Çocuk Anneler, Eskişehir'den Bir Olgu Serisi ***Child Mothers Being Driven To Crime: A Case Series Eskisehir***

Kenan Karbeyaz

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Eskişehir, Türkiye

Özet: Sunulan olgu serisinde Eskişehir'de suçta sürüklenme nedeniyle, hakkında TCK'nın 31. maddesi gereği "filin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama ve davranışlarını yönlendirme yeteneği" olup olmadığı sorulan 15 yaşın altında 9 çocuk anne değerlendirilmiştir. Çocuk annelerin sürükledikleri iddia edilen suçların şekli, mevcut durumda uygulamada yaşanan aksaklıklar ve çözüm önerilerinin tartışılması amaçlanmaktadır. 3 yıllık dönemde 9 çocuk annenin tarafımıza suç işlediği iddiası ile yönlendirildiği saptandı. 4 olgunun 20 hafta ve üzerinde gebeliğinin olduğu, 5 olgunun 2 aylık ve 6 aylık arasında değişen bebeklerinin olduğu belirlendi. Olguların 7'sinin hırsızlık, 2'sinin uyuşturucu madde ticareti suçları işledikleri iddia edilmektedir. Olguların tümünde çocukların "eşlerinin" cezaevinde olduğu, kendilerinin ise eşlerinin aileleri ile yaşadıkları ve onların geçimlerine destek oldukları, sık sık hırsızlık ve diğer suçları işlemek zorunda kaldıklarını ifade edilmiştir. Çocuk annelerin 5'inin hiçbir sosyal destek veya tıbbi yardım almadıkları anlaşılmıştır. Çocuk anne olgularında hekimler açısından yükümlülük, sadece muayene veya adli rapor düzenlemekle sınırlı kalmayıp, diğer klinik branşlarla ve sosyal hizmetler ve ilgili sivil toplum kuruluşları gibi birimlerle işbirliği içinde, çocuğunun yüksek yararını göz önünde bulundurmalıdır. Mevcut yasal düzenlemelerin uygulanmasında sıkıntılar olduğu, denetleme mekanizmasının ise çalışmadığı düşünülmektedir. Çocuk annelerin mağduriyetlerinin giderilmesinde, "eşlerinin" cezaevinden çıkarılmasından çok, onlara sosyal destek sağlanmasının daha önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: çocuk, gebelik, çocuk anne, adli tıp, suçta sürüklenen çocuk

Karbeyaz K. 2018 . Suçta Sürüklenen Çocuk Anneler, Eskişehir'den Bir Olgu Serisi, *Osmangazi Tıp Dergisi* , 40(2):86-89
Doi: 10.20515/otd.382683

Abstract: Objective: In the present case series, 9 child mothers under 15 years of age driven to crime in Eskişehir were evaluated whether they were able to perceive the legal meaning and consequences of their action and the ability to direct their behavior according to Article 31 of the Turkish Penal Code. The aim is to discuss the form of crimes allegedly committed by child mothers, the problems experienced in the present situation and the proposals for their solutions. It was determined that 9 child mothers were directed to us by the claim of committing a crime within the 3-year period. It was found that 4 cases had 20 weeks and over of gestation, 5 cases had infants of 2 months and 6 months of age. It was claimed that 7 of the cases were theft and 2 of them were drug trafficking crimes. In all cases the mothers have stated that their husbands were in prison, that they live with their spouses' parents and support their living, and that they often have to commit theft and other crimes for this. 5 of the child mothers said that they did not receive any social or medical assistance. In terms of child mothers' cases, the obligation for physicians is not only limited with organizing examinations or judicial reports, but also taking into consideration the best interests of the child in cooperation with other clinical departments and with such units as social services and relevant NGOs. It is thought that the implementation of existing legislations is difficult and that the inspection mechanism does not work. It is assumed that in the elimination of the victims of child mothers it is more important to provide social support to them rather than to let their "spouses" out from the prison.

Keywords: child, pregnancy, child mother, forensic medicine, child being driven to crime

Karbeyaz K., 2018 Child Mothers Being Driven To Crime: A Case Series Eskisehir, *Osmangazi Journal of Medicine*, 40(2):86-89
Doi: 10.20515/otd.382683

1. Giriş

Çocuk anne kavramı, çocukluk yaş grubunda gebe kalan ve çocuk doğurarak anne olan çocukları tanımlamak için kullanılmaktadır. Bu olgular, ülkemizde genellikle adölesan dönemde cinsel saldırıya maruz kalmış ya da ailesi tarafından dini nikâh ile evlendirilmiş veya evlenebilmek için evden kaçmış çocuklardan oluşmaktadır (1,2). Bunun sonucunda çocuk yaşta gebe kalmakta ve çocuk sahibi olmaktadır. Ancak fiziksel ve ruhsal gelişimini tamamlamamış ve kendileri çocuk olan bu annelerin, çocuk büyütme ve yetiştirme gibi ağır bir sorumluluğun yükünü taşımaları, çok boyutlu sorunlar ortaya çıkarmaktadır (1-5). Zorla ve küçük yaşta evlendirmeler, uluslararası hukuk ve Türk hukuku ile çelişmektedir. Türkiye'nin de taraf olduğu Çocuk Haklarına Dair Sözleşme 'ye (20 Kasım 1989) göre 'Çocuğa uygulanabilecek olan kanuna göre daha erken yaşta reşit olma durumu hariç, on sekiz yaşına kadar her insan çocuk sayılır'. Çocuk Koruma Kanununa (3 Temmuz 2005) göre ise çocuk 'daha erken yaşta ergin olsa bile, on sekiz yaşını doldurmamış kişidir'. Buradan hareketle 18 yaşından önce yapılan evlilikler 'çocuk evlilikleri' ve on sekiz yaşından önce evlenen kız çocukları ise 'çocuk gelin' olarak kabul edilmektedir (6). Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) cinsel suçlarla ilgili maddeleri gereği (TCK 103. madde), 15 yaşın altındaki çocukla her türlü cinsel davranış suçtur (6).

Kanunlarda suç olarak tanımlanan bir fiili işlediği iddiası ile hakkında soruşturma veya kovuşturma yapılan ya da işlediği fiilden dolayı hakkında güvenlik tedbirine karar verilen çocuklar suça sürüklenen çocuklar olarak tanımlanmaktadır (7-9). Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, 2015 yılında ülkemizde 118. 245 çocuğun suça sürüklenme nedeniyle güvenlik birimlerine getirilmiştir (10). Çocukların suça sürüklenmesinde, yaşadıkları çevrenin ve sosyodemografik durumların önemi vurgulanmıştır (9,11,12).

15 yaşın altındaki bir çocukla resmi evlilik söz konusu olamayacağı için, bu konuda bir istatistik bilgisine sahip olmak mümkün değildir. 15 yaşın altında doğum yapan kız

çocuklarının, imam nikâhlı eşleri cezaevine konulmaktadır. Bu kez aile parçalanmakta ve psikososyal problemler ortaya çıkmaktadır. Bu sorunlardan birisi de çocuk annenin suça sürüklenmesidir.

Sunulan olgu serisinde Eskişehir'de suça sürüklenme nedeniyle, hakkında TCK'nın 31. maddesi gereği "filin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama ve davranışlarını yönlendirme yeteneği" olup olmadığı sorulan 15 yaşın altında 9 çocuk anne değerlendirilmiştir. Çocuk annelerin sürükledikleri iddia edilen suçların şekli ve analizi, mevcut durumda uygulamada yaşanan aksaklıklar ve çözüm önerilerinin tartışılması amaçlanmaktadır.

2. Olgular

Olgulara ait demografik veriler ve özellikleri tablo 1'de gösterilmiştir. Olguların yaşları 13 ve 15 arasında değişmektedir. 4 olgunun 20 hafta ve üzerinde gebeliğinin olduğu, 5 olgunun 2 aylık ve 6 aylık arasında değişen bebeklerinin olduğu belirlenmiştir. Olguların tümünün imam nikâhlı olmaları belirlenmiştir. Olguların tümünde imam nikâhlı eşlerinin 15 yaşından küçük çocukla cinsel ilişki nedeniyle cezaevinde oldukları 2 olgunun gebelik saptandığında hırsızlık suçundan zaten cezaevinde oldukları, ayrıca cinsel saldırı suçundan dava açıldığı saptanmıştır. Tüm olgularda eşlerin hırsızlık, uyuşturucu madde kullanmak veya ticaretini yapmak suçlarından sabıka kaydı olduğu belirlenmiştir.

Olguların 7'sinin hırsızlık, 2'sinin uyuşturucu madde ticareti suçları işledikleri iddia edilmektedir. Olguların tümünde çocukların "eşlerinin" cezaevinde olduğu, kendilerinin ise eşlerinin aileleri ile yaşadıkları ve onların geçimlerine destek olmaya zorlandıklarını, sık sık hırsızlık ve diğer suçları işlemeye yönlendirildiklerini ifade etmişlerdir.

Tüm olguların başvurdukları sağlık ocaklarında gebelik ile ilgili aşılarının ücretsiz yapıldığı belirlenmiştir. Doğum yapan 5 olgu da, doğumlarını hastanede yaptıklarını ve ücret ödemediklerini ifade etmişlerdir. Bebeklerin aşılarını da aile hekimliklerinde yapıldığını ifade etmişlerdir. Ancak bebek

veya kendileri ile ilgili bir maddi yardımın veya sosyal desteğin olmadığı anlaşılmaktadır.

Çocuklar eşlerinin de hırsızlık, uyuşturucu madde ticareti gibi suçlara bulaştıklarını ve cezaevine girmeden önce onların da düzenli işlerinin olmadığını ifade etmişlerdir. Çocukların gebelik takiplerinin düzenli yapılmadığı belirlenmiştir. Bebekleri olanların ise aşularının eksik olduğu ve temel sağlık hizmetlerinde aksaklık olduğu anlaşılmıştır. Çocukları getiren çocuk polisleri, bu konuda

bilgilerinin olmadığını ve kendilerine böyle bir talimat verilmediği için bir şey yapmadıklarını ifade etmişlerdir.

Sunulan olgular ile ilgili çocuk savcılığı, baronun çocuk hakları birimi ile iletişim kurulmuştur. Öncelikle savcılık tarafından gebeliği devam edenlerin kontrolleri sağlanmıştır. Bebeği olanlarla ilgili sosyal hizmetlerden destek alınmıştır. 2 kadın sığınma evine yerleştirilmiştir. Diğer kadınlar yaşadıkları evlerden ayrılmak istememişlerdir.

Tablo 1. Okula ait demografik veriler ve özellikler

1	Yaş	Suç	Eğitim	Gebelik/Çocuk	Yaşadığı yer	Eşi
2	13	Hırsızlık	İlkokul 2 terk	26 haftalık gebe	Eşinin ailesi	Cezaevinde
3	14	Hırsızlık	İlkokul 4 terk	30 haftalık gebe	Eşinin ailesi	Cezaevinde
4	14	Hırsızlık	Okula hiç gitmemiş	2 aylık bebeği var	Eşinin ailesi	Cezaevinde
5	14	Hırsızlık	Okula hiç gitmemiş	22 haftalık gebe	Eşinin ailesi	Cezaevinde
6	15	Uyuşturucu*	İlkokul 5 terk	5 aylık bebeği var	Eşinin ailesi	Cezaevinde
7	14	Uyuşturucu*	İlkokul 5 terk	28 haftalık gebe	Eşinin ailesi	Cezaevinde
8	14	Hırsızlık	İlkokul 5 terk	6 aylık bebeği var	Eşinin ailesi	Cezaevinde
9	13	Hırsızlık	İlkokul 5 terk	3 aylık bebeği var	Eşinin ailesi	Cezaevinde

3. Tartışma

Literatürde küçük yaşta evlenen ve anne olan çocukların yaşadıkları ruhsal ve bedensel sıkıntılar anlatılmıştır (13-18). Evlenen kız çocuklarının ruhsal ve bedensel gelişmeleri olumsuz etkilenmektedir. Erken evlilik yapan çocuk aslında henüz psiko-sosyal büyüme ve gelişmesini tamamlamamıştır. Gelişme döneminde olan bir çocuk evlilik ile ağır bir yük altına girmektedir. İyi bir gelin ve anne olması rolü ağır gelebilmektedir. Evlilikler psikolojik sorunların yanı sıra depresyon ve intiharları beraberinde getirebilmektedir. Doğurganlık üzerine etkileri ise evlilik sonrası başlamaktadır. Pek çok üreme ve cinsel sağlık durumu ile ilgili farklı boyutlar gündeme gelmektedir (13,16). Gebelik ve doğum her yaş grubunda riskli iken, çocukluk döneminde bu risk kabul edilemez düzeydedir. Hem kadının hem de doğacak bebeğinin ölüm riski artmaktadır. Sunulan olgu serisinde 9 çocuk 15 yaşın altında gebelik ile karşı karşıya kalmıştır. Buna ek olarak, ekonomik sorumluluk gibi bir yükleri daha bulunmaktadır.

Ülkemizin çocuk hakları konusunda uluslararası sözleşmeler taraf olmasına karşın,

uygulamada aksaklıklar olduğu görülmektedir. Ülkemizdeki adalet sistemi, suçluyu cezalandırma üzerine kurulu bir sistemdir. Ancak bu sistemin günümüz ile uyum sağlamadığı görülmektedir. Ülkemizde çok sayıda 15 yaşın altında, imam nikâhı ile çocuk gelin bulunmaktadır. Ceza kanunları açıktır ve kız çocukları ile evlenenler, cezaevine konulmaktadır (19). Ancak geride kalan kız çocuğu ile ilgili, tedbirler oldukça yetersizdir. Kolluk kuvvetleri ve yargı mensupları bunu takip etmenin kendilerinin görevi olmadığını ifade etmektedirler. Çocuk bu kez, erkeğin cezaevine konulmasına sebep olmakla suçlanmakta ve toplumsal baskı altında daha da ezilmektedir. Ülke olarak taraf olduğumuz çocuk hakları ile ilgili tüm sözleşmeler, çocuğun yüksek yararının gözetilmesini vurgulamaktadır (6). Ancak imzaladığımız bu sözleşmelere uygun koruyucu yasalarımız bulunmamaktadır. Yasalarımız, yalnızca ceza sürelerini ön görmektedir. Ancak mağdurların korunması ve topluma kazandırılması ile ilgili hizmetler yetersizdir.

4. Sonuç

Erken yaşta evliliklerin önlemesi toplumun her kesimi için bir amaç olmalıdır. Çocuk gelinlerin önlenmesinde en önemli koruyucu faktörler, tüm kız çocuklarının eğitiminin sağlanması ve sosyal eşitsizliklerin en aza indirilmesi olarak sayılabilir. Çocuk anne olgularında hekimlere büyük görevler düşmektedir. Çoğu zaman ilk tespit ve bildirim yükümlülüğü hekimlere düşmektedir.

Ayrıca olgularımızda olduğu gibi, hekimlik görevini öne çıkararak, çocuğun yüksek yararının ve sağlığının ön plana konulması, gerekli özenin gösterilmesi gerekmektedir. Yükümlülüğümüz, sadece muayene veya adli rapor düzenlemek değildir. Diğer klinik branşlarla ve sosyal hizmetler ve ilgili sivil toplum kuruluşları gibi birimlerle işbirliği içinde, çocuğunun yüksek yararını göz önünde bulundurmaya ta hekimlerin görevidir.

*Olgu serisi 11-14 Mayıs tarihleri arasında Çeşme/ İzmir’de düzenlenen 14. Adli Bilimler Kongresinde Sözel Bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKLAR

1. Turan N, Dokgöz H. Çocuk anneler. Adli Tıp Bülteni 2007;12:136-41.
2. Boran P, Gökçay G, Devocioğlu E, Eren T. Çocuk gelinler. Marmara Medical Journal. 2013;26:58-62
3. Nour NM. Child marriage: a silent health and human rights issue. Rev Obstet Gynecol 2009; 2: 51-6.
4. Rhode, D. Adolescent pregnancy and public policy. Political Science Quarterly 1993-1994;108:635-69.
5. Yüksel Kaptanoğlu İ, Ergöçmen B. Çocuk gelin olmaya giden yol. Sosyoloji Araştırmaları Dergisi 2012;15(2):129-61
6. Çocuk Haklarına Dair Sözleşme Uygulama El kitabı. Ankara: UNICEF, Ajans-Türk Basın ve Yayın; 2000. s.332-3.
7. Gönültaş BM, Hilal A. Role Of The Immigration on Juvenile Delinquency: Adana Example. Journal of Forensic Medicine, 2012;26(3): 156-164.
8. Kurtuluş A, Salman N, Günbet G, Boz B, Cenger C. D, Acar K. Denizli ilinde 12-15 yaş arasındaki suça sürüklenen çocukların sosyodemografik özellikleri. Pamukkale Tıp Dergisi 2009;2(1):8-14.
9. Altun H, Şahin N, Fındıklı E, Sınır H. Suça sürüklenen çocukların suç tipleri, sosyodemografik ve klinik özellikleri. Adli Tıp Dergisi 2016; 30(3):196-204
10. Güvenlik birimine gelen, getirilen çocuklar. 2015 Erişim tarihi: 14.02.2018 <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=21544>
11. Altunbaş U. İstanbul’da suça sürüklenen çocukların yaşadığı mahallelerde arazi değerleri. Planlama Dergisi, 2014;24(3), 182-188.
12. Fırat S, İltaş Y, Gülmen MK. Adana’da suça sürüklenen çocukların sosyodemografik özellikleri. Adli Tıp Bülteni,2016; 21(2), 86-92.
13. Özcebe H, Küçük Biçer B. Önemli bir kız çocuk ve kadın sorunu: Çocuk evlilikler. Türk Pediatri Arşivi, 2013, 48.2: 86-93
14. Khabir A. Pregnancy complications kill 70 000 teenagers a year. The Lancet 2004; 363: 1616.
15. Ertem M, Saka G, Ceylan A, Acemoğlu H. Diyarbakır’da erken yaş evlilikleri. T.C. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü Eğitim - Kültür ve Araştırma Dergisi 2005; 2: 115-20.
16. Naana Otoo-Oyorteya, Sonita Pobib. Early marriage and poverty: exploring links and key policy issues. Gender & Development 2003; 11(2): 42-51.
17. Christiansen CS, Gibbs S, Chandra-Mouli V. Preventing early pregnancy and pregnancy-related mortality and morbidity in adolescents in developing countries: the place of interventions in the prepregnancy period. J Pregnancy 2013; 2013: 257546.
18. Svanemyr J, Chandra-Mouli V, Christiansen CS, Mbizvo M. Preventing child marriages: first international day of the girl child “my life, my right, end child marriage.” Reprod Health 2012 : 20;9: 31.
19. Türk Ceza Kanunu, 103. Madde (26/07/2016 tarihli ve 29782 sayılı resmi gazete)